

Perfin BVS: Barend J.M. van Spaendonck

(Door: Ton van Schijndel; uit: Perfinpost nr .132, februari 2020)

Barend Joseph Maria van Spaendonck werd op 2 november 1896 in Tilburg geboren. Hij volgde er het gymnasium en studeerde daarna rechten aan de Rijksuniversiteit Utrecht. In 1918 promoveerde hij.¹⁾ Snel daarna begon voor Barend van Spaendonck, die stamt uit een Tilburgs fabrikantengeslacht, een loopbaan in allerlei sociale organisaties. In januari 1919 werd hij secretaris van de Algemene Katholieke Werkgeversvereniging. Hij woonde toen nog thuis bij zijn moeder in Den Bosch, waar hij zijn kamer inrichtte als kantoor, met een gat in de muur om de telefoon van de buurman te kunnen gebruiken.²⁾ In mei werd hij secretaris van de Nederlandse Katholieke Vereniging van Werkgevers in de Textielnijverheid.

In 1922 werd hij benoemd als secretaris van de Kamer van Koophandel voor Tilburg. In september 1927 volgde zijn benoeming tot secretaris van het curatorium van wat toen de RK Handelshogeschool en nu de Universiteit Tilburg heet. Aan deze secretariaten voegde hij in de loop van de jaren die toe van het Nederlands Katholiek Werkgevers Verbond, van de Vereniging van Tilburgse Fabrikanten van Wollenstoffen, van de Federatie van Nederlandse Schoenfabrikanten en van de RK Werkgevers in de Brabantse steenindustrie.

Om al deze secretariaatswerkzaamheden te coördineren, richtte hij het Bureau B.J.M. van Spaendonck op. Hij vestigde zich in 1922 in een pand aan de Heuvel 95b wat destijds bekend stond als 'Maison Boes' (zie afbeelding 1). Dit pand was in 1920 aangekocht door de Vereniging van Tilburgsche Fabrikanten van Wollen Stoffen, als kantoor en verenigingsgebouw. Hier kon het bureau van Barend van Spaendonck in de jaren twintig van de grond komen.

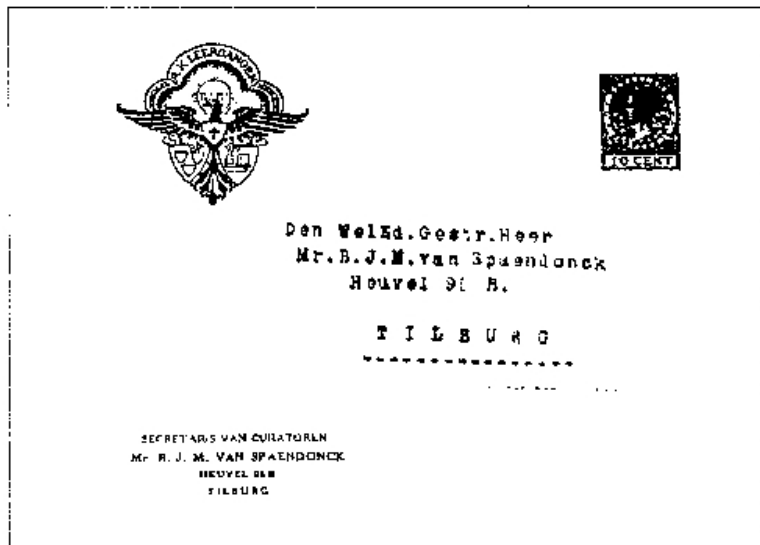
Afb. 1: 'Maison Boes' aan de Heuvel omstreeks 1930.³⁾

Ook het secretariaat van de Kamer van Koophandel werd hier gevestigd. Waarom dit pand 'Maison Boes' werd genoemd is niet bekend. Het pand werd in 1931 onderdeel van het ernaast gelegen hotel-café-restaurant Modern. Inmiddels bestaat het niet meer. Op deze locatie op de hoek van de Heuvel en de Spoorlaan werd later het nieuwe kantoor van ABN-AMRO gebouwd.

Afb. 2: de perfin BVS, die gebruikt werd van 1925 tot 1932⁴⁾

Op de locatie aan de Heuvel ging BJM van Spaendonck perfins gebruiken bij de uitvoering van allerlei verschillende werkzaamheden, getuige de brief die door hem werd gestuurd als secretaris van de Curatoren der R.K. Leergangen (zie afbeelding 3, die eerder in Perfinpost nr. 35 van november 1995 stond).

Afb. 3: perfinbrief waarschijnlijk door een van zijn medewerkers aan hemzelf gericht. ⁵⁾

In december 1931 verhuisden het bureau Van Spaendonck en de Kamer van Koophandel naar een monumentaal pand aan de Willem II-straat in Tilburg (zie afbeelding 4). Het oorspronkelijk in 1872 gebouwde herenhuis van de welgestelde fabrikant Pieter Ledeboer werd 1879 de woning van fabrikant Vincent Bogers.

Het lijkt erop dat de verhuizing van de Heuvel naar de Willem II-straat ervoor gezorgd heeft dat de BVS-perforator niet langer gebruikt werd.

Afb. 4: het pand aan de Willem II-straat, door de Bredase Courant uit 1891 het "fraaiste huis van gansch Tilburg" werd genoemd. Het is een rijksmonument en heet nu Cultureel Centrum 'De Nieuwe Vorst'. ⁶⁾

Van Spaendonck had een uitgesproken mening over tal van zaken op sociaal en economisch gebied. De dienstverlening werd al snel uitgebreid naar vele andere branches en maatschappelijke organisaties. Vanaf eind jaren '20 ging Van Spaendonck ook de pensioenen van klanten en tal van andere cao-fondsen beheren. Mede om die reden werd het bedrijf in 1939 omgezet naar een niet-winstbeogende Stichting Bureau Mr. Dr. B.J.M Van Spaendonck. Deze stichting functioneerde als een coöperatie. De aangesloten organisaties en instellingen bepaalden in een vergadering gezamenlijk de koers en de kosten werden gedeeld.

Afb. 5: foto B.J.M. van Spaendonck

Afb 6: B.J.M. van Spaendonck, geportretteerd door Jan Sluijters in 1948.⁷⁾

Barend van Spaendonck (zie afbeeldingen 5 en 6) bekleedde talrijke functies, voornamelijk als bestuurder, zowel lokaal, regionaal, landelijk en zelfs internationaal. Zo was hij secretaris van de RK Werkgeversvereniging in het Diocees Den Bosch (1919-1962), secretaris van de Kamer van Koophandel en Fabrieken in Tilburg (1922-1962), secretaris van de RK Werkgeversvereniging in het Diocees Breda (1924-1962), secretaris van de RK Werkgeversvereniging Limburg (1924-1958), secretaris-penningmeester en bestuurslid van het Gemeenschappelijke Controle Instituut voor de Uitvoering der Ziektewet (1930-1960), secretaris van de Algemene Katholieke Werkgevers Vereniging (1946-1962), lid van de commissie Werkloosheids-verzekering (circa 1946-1950), lid van de Commissie Wachtgeld- en Werkloosheidsverzekering (1949), lid van de Sociaal-Economische Raad namens de werkgevers (1950-1962), lid van de Partijraad van de KVP (1954-1963), lid van het Economisch en Sociaal Comité van de EEG, de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en de Gespecialiseerde Afdeling voor Sociale Vraagstukken (1958-1964) en lid van de Commissie Internationale Sociaal-Economische Aangelegenheden van de Sociaal-Economische Raad (1959-1964). Tevens had Van Spaendonck vele functies in branche-organisaties van werkgevers en op het gebied van onderwijs en cultuur.

In 1963 nam zoon Barend Jan Van Spaendonck het roer over van zijn vader. Hij kwam direct voor grote uitdagingen te staan. Toen in de jaren zestig en zeventig het aantal productiebedrijven mede door faillissementen terugliep, richtte Van Spaendonck zich ook op beroeps- en ondernemingspensioenfondsen en diverse andere branches. In de loop der tijd werd een breed dienstenpakket ontwikkeld, waaronder pensioenuitvoering, bestuursondersteuning, organisatieadvies en computerservice.

Afb 7. Barend Jan van Spaendonck jr.⁸⁾

Afb. 8: het Van Spaendonck 'Ondernemingshuis' aan het Reitseplein.⁹⁾

In oktober 1967 verhuisde Bureau Van Spaendonck naar een nieuw kantoorpand aan het Reitseplein, waar het nu nog gevestigd is (zie afbeelding 7.)

De inmiddels gepensioneerde Barend Joseph kon bij het bereiken *van het hoogste punt nog wel de vlag* hijsen, maar overleed in maart van dat jaar op 70-jarige leeftijd. Zijn zoon Barend Jan die hem opvolgde, overleed in 2011 op 87-jarige leeftijd.

Vanaf het einde van de jaren negentig legde het bureau zich volledig toe op advies en ondersteuning op het gebied van strategie, management en organisatie.

De huidige naam is Van Spaendonck Groep BV. Er werken nu 175 mensen.

Bronnen:

- 1) Informatie van www.vanspaendonck.nl en wikimiddenbrabant.nl
- 2) Zie het artikel 'Groot-secretariaat' in de Volkskrant van 24 juli 1956
- 3) Zie www.cubra.nl; foto uit Collectie Regionaal Archief Tilburg
- 4) Uit eigen collectie.
- 5) Uit 'Aanvullingen op de catalogus (13)' door Jan Verhoeven in *Perfinpost* nr. 35, november 1995.
- 6) Afbeelding gevonden op www.monumenten.nl
- 7) RKD Netherlands Institute for Art History: Jan Sluyters, *Portret van Barend Joseph Maria van Spaendonck*, ca. 1948, olieverf / doek, 122 x 102 cm
- 8) Foto: *Brabants Dagblad*, 2006
- 9) Foto: Ton van Schijndel